

İLSAM YAYINLARI
EDİTÖRLÜ KİTAP BÖLÜM YAZARLIĞI DAVETİ

“SEKÜLERLEŞME VE DİN”

Editör:

Prof. Dr. Mehmet AKGÜL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Ali BAYER, *Selçuk Üniversitesi*

Kitap Bölümü Koordinasyon

Sümevra AÇIK

ilsamyayinlari@gmail.com

Yayın için Geçici Son Tarihler

Özet Gönderimi:	15 Ocak 2024
Özet Kabul Bildirimi:	20 Ocak 2024
Kitap Bölümü Gönderimi: (Tam Metin)	30 Nisan 2024
Gözden Geçirilmiş Kitap Bölümü Gönderimi: (Hakem Düzeltmeleri)	30 Mayıs 2024
Kitabın Basımı:	1 Ağustos 2024

Değerli Bilim İnsanları ve Araştırmacılar,

Toplumların temel dinamiğini oluşturan değişme olgusu sosyal bilimcilerin ilgilendiği merkezi konuların başında gelmektedir. Toplumların yapılarında, işleyişlerinde meydana gelen değişimin açıklanmasında modern teoriler toplum ve bilimi merkeze alırken, toplum ve bilim dışındaki unsurlara dayanan diğer açıklamalar da günümüze kadar etkisini sürdürmüştür. Diğer yandan toplumsal değişimin aynı zamanda ilerlemeyi de içinde barındırdığı ifade edilmiştir. Özellikle ilk dönem sosyologlarının düşünce yapısında, örneğin A. Comte'a göre insanlık; teolojik ve metafizik aşamalarından geçtikten sonra ilerlemenin örneği olarak pozitif aşamaya yani akıl ve bilimin hakim olduğu bir aşamaya geçecekti. Değişim olgusunu bu şekilde gören yaklaşımların aslında batı toplumlarını merkeze alarak açıklama girişiminde buldukları ifade edilebilir. Ancak değişim olgusunun bütün toplum ve kültürlerle özgü bir nitelik olduğu göz önüne alındığında, değişim olgusuna tek bir noktadan bakmanın yanıltıcı olduğu görülmektedir.

İşte toplumsal alanda meydana gelen değişme ve gelişmeleri anlamak ve açıklama getirme iddiasında olan sekülerleşme teorisi veya teorileri sosyal bilimler alanına uzun bir tarihi süreç sonunda katılmış fakat etkisi çok güçlü olmuştur. En yalın ifadeyle dini inanç, kurum ve sembollerin zamanla önemini kaybettiği bir süreç olarak tanımlanan sekülerleşme kavramı, dinin toplumsal alandaki görünürlüğünün azaldığını öne sürer. Sekülerleşme tezleri üzerine uzun tartışmalar yapılmış, sekülerleşmenin bir teori olmadığı, hatta bunun yerine basit, üst üste konulan iddialar toplamı olduğu ifade edilmiştir. Bu yönüyle dünyada meydana gelen yeni gelişmeler karşısında sekülerleşme tezinin bu gelişmeleri açıklayamadığı ve öngörülerinin gerçekleşmediği yönünde bir takım iddialar ortaya konulup sekülerleşme tezine çeşitli eleştiriler getirilmiştir. Örneğin bir yanda sekülerleşmeyi sosyolojik bir süreç olarak ele alan bir yaklaşım mevcut iken, diğer yanda, onun dini inanç ve kurumlara zarar veren bir ideoloji olduğu iddia edilmiştir.

Tarihi süreç itibarıyla sekülerleşme kavramı, sosyal bilimler literatürüne ilk kez 1648 yılında Westfalya Antlaşmasıyla girmiştir. Bu ifadeyle "kilisenin elinde bulunan malların alınarak bu emlakın kamulaştırılması kastedilmektedir. Sekülerleşme kavramının bu şekilde kullanımıyla ruhani iktidara ait olan dünyevi gücün kullanımı, mülkiyet ve kontrolü dünyevi iktidara verilmiştir. Kilise ve siyaset arasında meydana gelen bu ilk resmi metinlere yansıyan ayrılık, sonraları siyaset ve din ilişkisi hakkında esas alınan temel metinlerden biri olmuştur.

Geçen yüzyıl içinde meydana gelen önemli gelişmeler de eş zamanlı olarak birbirini tetikleyerek içiçe gündeme oturmuştur. Özellikle sanayi devrimiyle birlikte makineleşme süreci, işçi sınıfının ortaya çıkışı gibi üretim sisteminde görülen değişimler ve sonuçları, sadece ortaya çıktığı coğrafyayla sınırlı kalmamış; bütün dünyayı etkisi altına almıştır. Bu bağlamda, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle Türkiye özelinde, büyük bir hız kazanan kırsal alanlardan şehirlere büyük göç dalgaları şehirleşme olgusunu ortaya çıkarmış, bu durum insanların sadece sosyal ilişkilerini değil, aynı zamanda din ve dünya görüşlerini de köklü değişimlere uğratmıştır. Bilim, teknoloji ve kitle iletişim alanlarında meydana gelen önü alınamaz hızlı gelişmeler, bürokratik yapıların hızlı şekilde büyümesi, siyasi yapılarda görülen eşitlikçi demokrasilerin ortaya çıkışı gibi köklü değişimler, sonuçta modernleşme ve sekülerleşme süreçlerini ve din tartışmalarını doğurmuştur.

Klasik Sekülerleşme tezlerinin önde gelen sosyologlarından olan Bryan Wilson, geleneksel dini kurum ve sembollerin öneminin ve etkisinin azaldığı bir süreç olarak, modern çağa geçişi birbirini izleyen üç aşamada değerlendirmektedir. Birincisi, dışarıdan dini tehditlerle ahlaki kontrolü sağlama dönemidir ki; modern süreçte ahlaki kontrolün yerini artık trafik lambaları, radar sistemleri ve sigorta gibi teknik araçlar almıştır. Önceleri dini- metafizik inancının gereği olarak bazı kurallara uyan insan, artık modern kontrol araçlarına uymak durumundadır. İkincisi, dine dayalı vicdan temeline oturan iç kontrolün sağlandığı dönemdir ki; toplum ahlaki düzenlemelere daha az bağımlı hale gelmiştir. İlişkiler, kişisel olmaktan çıkıp role dönüştüğü için dinin fonksiyonlarında azalma meydana gelmiştir. Üçüncüsü, içsel ve dışsal her türlü kontrolün dini ve ahlaki bir konu olmaktan çıktığı modern dönemdir. İnançın gerilemesi ve etkisinin azalması sonuçta kilise veya dini kurumların ortaya koyduğu buna bağlı inanç yapısını değiştirmiştir.

Diğer yandan, birtakım sosyologlar sekülerleşmenin modernitenin bütünleyici bir parçası olduğunu ve tüm dünyayı kuşatacağını düşünmüşlerdir. Modernleşme ilerledikçe din özel alanına çekilecek, özelleşecek, kültür üzerindeki etkisini kaybedecek, tamamen bireysel bir olguya dönüşecek ve hiçbir değişim potansiyeli olmayan, toplumsal gücü bulunmayan bir hale düşecektir. Buradan hareketle sekülerleşme toplumların gittikçe kutsaldan uzaklaştığı, ilahi olana ilgilerini kaybettiği, dini güç ve otoritenin gittikçe zayıfladığı bir süreç olarak anlaşılmıştır.

Sekülerleşme olgusunun daha iyi anlaşılabilmesi için her türlü önyargı ve kabulden uzak durmak gerekir. Batı toplumlarında uzun bir zamandan beri araştırılmasına karşın, ülkemizde 2000'li yılların başında etraflıca çalışılmaya başlandığını ifade edebiliriz. İlk kullanılmaya

başlandığında telaffuzunda güçlük çekilmesine karşın, günümüzde dindar/dini olanlara karşı dindar olmayanlar/din dışı olanların karşılaştırıldığı noktaya evrilmiştir.

Diğer yandan, sekülerleşme içinden doğduğu batı coğrafyasının kültürünü yansıtır. Anlam dünyası buna dayanır. Modern bir toplumda sekülerleşme sürecinin yaşandığına ilişkin bir genel takım kriterler, göstergeler konmuştur. Ancak kavramın batı dünyasına uygun olan bu kriterlerin batı dışı toplumlarda ne düzeyde kullanışlı olduğu da tartışmalıdır. Örneğin kilise üyeliği ve katılımı, “ait olmadan inanma-dindar değil ama inançlı” gibi farklı dindarlık biçimlerinin ortaya çıktığı görülmüştür. Ayrıca küresel dünya da insani tecrübenin yer yer genelliğini gözardı etmeden, her kültürün farklı bir tecrübe üreteceğini göz önüne almak gereklidir.

Araştırmacıların için sekülerleşmenin ölçülmesinde karşılaşılan bu zorluk her toplumun kendi tarih, kültür, örf, adet, gelenek ve görenekleri vb.’nin farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Bu durum bize batı toplumlarının değişim sürecinin yegâne şablon olarak alınmaması hususunu, her toplum ve kültürün ayrı olarak incelenmesi gerektiğini bilimsel bir gereklilik göstermektedir. Sekülerleşme olgusunun batı dünyasında oldukça eski bir tarihe dayanmasına karşılık ülkemizde tartışılmasının yeni olduğu söylenebilir. Bu çalışma toplumsal değişimin din, dinin toplumsal değişim ve bireyler üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması ve aktarılmasına katkı sağlayacaktır. Diğer yandan konuyla ilgili yapılacak derinlikli analizler ve farklı disiplinlerin bakış açılarıyla ele alınması da sekülerleşme olgusunun aslında ne olduğuna, boyutlarına, günümüzdeki durumuna ve din-toplum ilişkisinin etrafıca ortaya konulmasına katkıda bulunacaktır.

Bu itibarla, siz değerli bilim insanları ve araştırmacıları “Sekülerleşme ve Din” konulu kitap projemizde yer almaya davet ediyoruz

Kitabın Amacı

“Sekülerleşme ve Din” isimli bu kitap sekülerleşme olgusunu bilimsel olarak bütün yönleriyle ele alarak toplumsal alanda yaşanan değişim, gelişmeler ve bunların birey ve din üzerindeki etkilerini ortaya koyan, alana ilgi duyan araştırmacılar için ve konuya ilgi duyan okuyucular için kaynak niteliğini taşıyacak bir eseri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Farklı araştırma geçmişlerine sahip bilim insanları ve araştırmacıları bir araya getireceği beklentisi dolayısıyla editörün umudu, kitabın okuyuculara kullanıcı dostu bir referans sunmasıdır.

Kitabın Hedef Kitlesi

Zenginleştirilmiş disiplinler arası içeriğiyle bu kitap, yeni ve yenilikçi araştırma girişimleri yaratmayı amaçlayan ve özellikle disiplinler arası araştırmalarla ilgilenen bilim insanları, araştırmacılar, öğrenciler, politika yapıcılar ve uygulayıcılar başta olmak üzere çeşitli alanlardan okuyuculardan oluşan geniş bir kitleye hitap edecektir. Bu özelliği ile eser gelecekteki araştırmacılara ilham kaynağı olabilir ve özellikle lisansüstü öğrencileri eseri ve içeriğini dersleri ve yetişmelerinde faydalı bulabilirler.

Kitabın Kapsamı

Aşağıdaki konu başlıkları öneri niteliğinde olup yeni konu önerileri için editörler veya İLSAM kitap bölümü ile irtibata geçebilirsiniz.

ÖNERİLEN KONU BAŞLIKLARI	
Sekülerleşme Nedir?	Sekülerleşmenin Boyutları
Sekülerleşme Teorileri	Dinin ve Sekülerleşmenin Geleceği
Modernleşme, Sekülerleşme ve Din	Sekülerleşme ve Ahlak
Bireycilik ve Sekülerleşme	İslam ve Sekülerleşme
Özelleşme ve Sekülerleşme	Toplumsal Cinsiyet, Sekülerleşme ve Din
Küreselleşme, Din ve Sekülerleşme	Sekülerleşme ve Yeni Dini Hareketler
Tarihsel Süreçte Sekülerleşme	Sosyal Medya, Din ve Sekülerleşme
Dini Söylemlerde Sekülerleşme	Çoğulculuk, Din ve Sekülerleşme
Çevre Politikaları, Sekülerleşme ve Din	Rasyonel Seçim Teorisi, Sekülerleşme ve Din
Sekülerleşme ve Dindarlık	Sekülerleşme, Toplumsal Değişme ve Din
Dindarlığın Göstergeleri ve Sekülerleşme	Farklı Toplumlarda Sekülerleşme
Sekülerleşme	Laiklik ve Sekülerleşme
Post-Modernizm, Sekülerleşme ve Din	Batılı Toplumlarda Sekülerleşme
Kimlik Olgusu, Dini Kimlikler ve Sekülerleşme	Kadın Dindarlığı ve Sekülerleşme

Sekülerleşme ve Değişen Mahremiyet Algısı	Halk İnançları, Din ve Sekülerleşme
Bilim ve Sekülerleşme	Boş Zaman Değerlendirme, Din ve Sekülerleşme
Sekülerleşmenin Boyutları	Feminist Söylem ve Sekülerleşme
Türkiye’de Sekülerleşme ve Dini Hayat	Göç, Kültürel Kimlikler ve Sekülerleşme
Toplum Politikaları, Siyaset ve Sekülerleşme	Beden Politikaları ve Sekülerleşme
Dini Mezhepler ve Sekülerleşme	Sekülerleşme, Eğitim ve Din
Modern Dünyada Din	Deizm, Ateizm, Din ve Sekülerleşme
Kent Dindarlığı	Sekülerleşme ve Dini Gruplar
Sekülerleşmenin Ölçülmesi	Kutsal Kitaplarda Sekülerleşme
Sekülerizm ve Din	Felsefi Metinlerde Sekülerleşme
Sekülerleşmenin Geleceği	Çalışma Hayatı, Aile ve Sekülerleşme

• DETAYLAR

Kitabın, Üniversiteler Arası Kurul Başkanlığı (ÜAK)’nın **Doçentlik Başvuru Şartlarında belirttiği tanımdaki “Tanınmış Uluslararası Yayınevi”** şartlarına haiz (En az beş yıl uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, yayımladığı kitaplar dünyanın bilinen üniversitelerinin kataloglarında yer alan) bir yayınevinde uluslararası ISBN No alınarak yayımlanması planlanmaktadır. Kitapta yer alan bölümler bir ya da birden fazla yazarlı olabileceği gibi, aynı yazar birden fazla eserle de katkı sunabilir. Orijinal araştırma ve derleme türündeki daha önce yayımlanmamış çalışmalardan oluşacak kitapta her yazar kendi çalışmasından sorumludur. Yayınevi ve Editörler yayımlanacak olan kitapta yer alan bölümlerde varılan sonuçlar veya fikirlerin sorumluluğunu taşımamaktadır. Yayınevi ve Editörlerin, bu yayında ileri sürülen bilgi, alet, ürün ya da işlevlerin doğruluğu, bütünlüğü, uygunluğu ve kullanılabilirliği konusunda bir yüklenimi ve iddiası bulunmamaktadır. Bu sebeple herhangi bir nedenle sorumlu tutulamazlar. Kitapta yer alacak bölümlerin herhangi bir kısmı, Yayınevinin yazılı izni olmadıkça kaynak gösterilmeden yayımlanamaz, bilgi saklama sistemine alınmaz veya elektronik, mekanik vb. sistemlerle çoğaltılamaz. Yayımlanmak üzere gönderilen yazılar iade edilmez ve yayımlanan yazılar için telif hakkı ödenmez. **Kitap’ta yayın yapacak her katılımcıdan belli bir miktar yayın ücreti talep edilecektir.** Hazırlanan kitap yazarlara **1 Ağustos 2024** tarihinde ulaştırılacaktır. Her yazara ücretsiz olarak 1 (bir) kitap gönderilecektir. Yazarlar, bahsi geçen kitap bölümü başvuru sürecinde, yazım sürecinde önemli tarihlere göre hareket etmelidirler. Gönderilen yazılar İLSAM

Yayınları Yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmalıdır.

• TAM METİN GÖNDERİM DETAYLARI

1. Metin dili Türkçe olacaktır.
2. Tam Metinler A4 (210×297 mm) kağıdı ölçüsünde, 1.25 aralık, ilk satır girintili (1,25), 12 punto Times New Roman olarak yazılmalıdır.
3. Kenar ölçüleri soldan 4 cm, sağdan 2 cm ve de yukarıdan ve aşağıdan 3 cm olarak ayarlanmalıdır.
4. Metin başlığı tek aralık, ortalanmış, 14 punto kalın, tümü büyük harf ve Times New Roman olarak yazılmalıdır.
5. Başlıklar (Giriş ve Sonuç hariç) numaralandırılma şekline göre düzenlenmelidir.
6. Metnin en başında yazar(lar)ın adı ve soyadı ile iletişim bilgilerini içeren bir kapak sayfası olmalıdır.
7. Tam metinler; yukarıda belirtilen özellikler çerçevesinde tablolar, şekiller, özet ve kaynakça dâhil 20 sayfayı geçmemelidir.
8. Dipnotlar ve kaynakça bilimsel akademik kurallara göre yazılmış olması gerekir.
9. Kaynak gösterimi için dipnot kaynakça sistemi olan “İSNAD ATIF 2” kullanılmalıdır. (Bkz.<https://www.isnadsistemi.org/guide/isnad2/>)

• ÖNEMLİ BİLGİLER

Çalışmalarla ilgili intihal taraması sorumlu yazarlar ve editör tarafından yapılacak olup, intihal tespit edilen eserler yayınlanmayacaktır. Bu konuda Editör ve Yayınevi sorumlu olmayıp, yaşanacak Hukuki ihtilaflarda tüm sorumluluk ilgili bölüm yazarlarına aittir. Gönderilen bölüm önerilerinde pratikten yola çıkarak yeni fikirler, teknikler ve çözümler üreten metinlere öncelik verilmektedir. **Kitapta bölüm yazarlığı yapmak isteyen akademisyen ve araştırmacılar en geç 15 Ocak 2024 tarihine kadar başvurmaları** gerekmektedir. Mailimize iletilen başvuru dosyasında önerilen bölümün başlığı ile çalışmanın problemi, amacı, yöntemi ve kapsamını içeren 150-200 kelimelik kısa özet yer almalıdır.